

गुलरिया नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

गुलरिया नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

वर्ष ५ गुलरिया, भाद्र ३१ गते, २०७८ साल

भाग-२

गुलरिया नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको सूचना

स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा २ बमोजिम गुलरिया नगरपालिकाको नगरकार्यपालिकाले मिति २०७८/०५/३० मा जारी गरेको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा ३ बमोजिम प्रकाशन गरिएको छ।

संवत् २०७८ सालको कार्यविधि न. २

बिद्यालय समायोजन तथा दरबन्दी मिलान सम्बन्धि कार्यविधि-२०७८

प्रकाश देवकोटा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

गुलरिया नगरपालिका

विद्यालय समायोजन तथा दरबन्दी मिलान सम्बन्धी कार्यविधि-२०७८ को मस्यौदा प्रस्तावना:

विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रमको अवधारणा बमोजिम गुलरिया नगरपालिका क्षेत्रभित्र प्रारम्भिक बालशिक्षा देखि बाह्रसम्मको विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरीय र समयानुकूल बनाउन दुई वा दुईभन्दा बढी आधारभुत तथा माध्यमिक विद्यालयहरूलाई एउटा विद्यालयमा गाभी विद्यालय समायोजन गर्न, सामुदायिक विद्यालयहरूमा प्रधानाध्यापक व्यवस्थापन गर्न र विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा शिक्षक व्यवस्थापन गर्न दरबन्दी मिलान सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित रूपमा अगाडी बढाउनका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को (ज) र गुलरिया नगरपालिका नगर शिक्षा ऐन, २०७५को दफा ५३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गुलरिया नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ।

परिच्छेद-१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(क) यस कार्यविधिको नाम "विद्यालय समायोजन तथा दरबन्दी मिलान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८" रहेको छ।

(ख) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागु हुनेछ।

२. परिभाषा:

(क) "ऐन" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्झनुपर्छ।

(ख) "शाखा" भन्नाले गुलरिया नगरपालिका शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सम्झनुपर्छ।

(ग) "कार्यविधि" भन्नाले विद्यालय समायोजन तथा दरबन्दी मिलान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ सम्झनुपर्छ।

(घ) "शिक्षा ऐन" भन्नाले शिक्षा ऐन, २०२८ सम्झनुपर्छ।

(ङ) "नगर शिक्षा ऐन" भन्नाले गुलरिया नगरपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७५ सम्झनुपर्छ।

३. कार्यविधिको दायरा:

(क) नगर शिक्षा ऐन, २०७५

(ख) शिक्षा नियमावली-२०५९ (संशोधन सहित)

(Handwritten signatures and stamps are present at the bottom of the page, including a date stamp '२०७८/०८/०८' and various official marks.)

(ग) बुँदा क,ख कादायराभिन्न देहायका क्षेत्रमा यो कार्यविधि क्रियाशिल रहनेछ ।

३.१ प्रारम्भिक बालविकाश केन्द्र तथा शिक्षक व्यवस्थापन

३.२ कक्षा(१-१२)सम्मको शिक्षक दरबन्दी मिलान एवं समायोजन

३.३ विद्यालयको प्रशासनिक नेतृत्व व्यवस्थापन

३.४ विद्यालय गाभ्ने,कक्षा र तह व्यवस्थापन

४. प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र तथा शिक्षक व्यवस्थापन:

४.१ प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयमा कम्तिमा एउटा बालविकास केन्द्र रहनेछ ।

४.२ उपनियम (४.१)बमोजिमको व्यवस्था पश्चात विद्यार्थी संख्या र भूगोलका आधारमा बालविकास केन्द्रको पुनर्वितरण गरिनेछ ।

४.३ बालविकाश केन्द्रको समायोजन गर्दा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात सामान्यतया १:२०को आधार लिइनेछ । तर सो अनुपात भन्दा बढी भएको अवस्थामा २५-४५ जना विद्यार्थी भएमा २ जना, ४६-६५ जनाभएमा ३ जना, ६६-८५ जना भएमा ४ जना र ८६ देखि १५० जना सम्म ५ जना र सो भन्दा माथि जतिसुकै भए २५ विद्यार्थी बराबर १ थप हुँदै बालविकाश शिक्षकको संख्या कायम हुनेछ ।

४.४ बालविकाश शिक्षकहरुले यो कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले ३ वर्षभित्र आफ्नो योग्यता अभिवृद्धि गरी कम्तिमा १० कक्षा उत्तीर्ण हुनुपर्नेछ ।

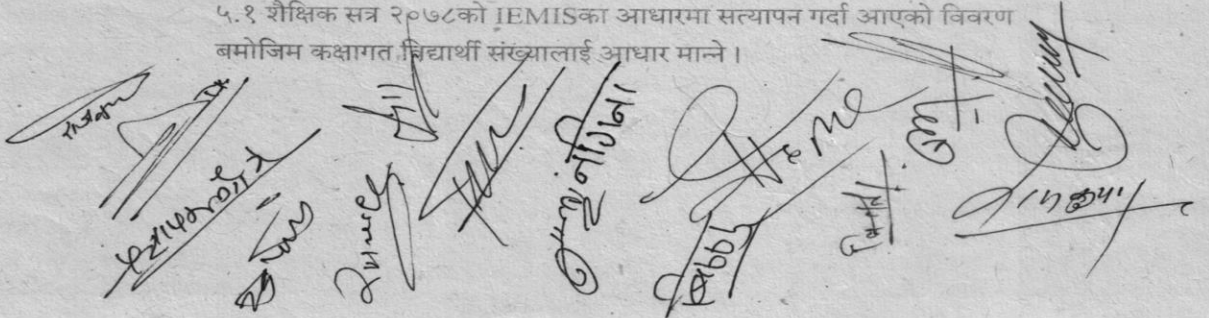
४.५ बालविकाश केन्द्रमा कार्यरत शिक्षकलाई विद्यार्थी संख्या कम भई अर्को विद्यालयमा स्थानान्तरण गर्दा शिक्षा शाखाले स्थानान्तरण गर्ने विद्यालयको विद्यार्थी संख्या र आवश्यकता लाई मध्येनजर गरी अन्य विद्यालयमा आवश्यकता,शैक्षिक योग्यता र नियुक्तिको कनिष्ठताका आधारमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४.६ बालविकास शिक्षक र विद्यार्थीको अनुपात बढी भएमा रिक्त हुने कोटामा विज्ञापन अनुमति दिइने छैन तर शिक्षा शाखाले विद्यार्थी संख्या र विद्यालयको अवस्यकताका आधारमा अनुमति दिना बाधा पर्नेछैन ।

५. शिक्षक दरबन्दी मिलान एवम् समायोजन:

राज्यबाट विद्यालयगत रुपमा वा एकमुष्ट रुपमा उपलब्ध दरबन्दी संख्या र विद्यार्थी संख्याका आधारमा देहाय बमोजिम शिक्षक दरबन्दी मिलान गर्ने:

५.१ शैक्षिक सत्र २०७८को IEMISका आधारमा सत्यापन गर्दा आएको विवरण बमोजिम कक्षागत विद्यार्थी संख्यालाई आधार मान्ने ।

विद्यालयमा ३० जना भन्दा न्यून विद्यार्थी भएमा २ सम्म दरबन्दी (स्वीकृत/राहत कोटा) कायम गर्ने ।

- २ न्यूनतम विद्यार्थी संख्या ३१ देखि ८० जनासम्म भएमा ३ सम्म दरबन्दी(स्वीकृत/राहत कोटा)कायम गर्ने ।
- ३ विद्यार्थी संख्या ८१ देखि १२५ जनासम्म भएमा ४ सम्म शिक्षक दरबन्दी(स्वीकृत/राहत कोटा)कायम गर्ने ।
- ४ विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या १२६ जना वा सो भन्दा बढी भएमा ५ शिक्षक दरबन्दी कायम गर्ने तर २५० जना नपुगे सम्म त्यस्ता विद्यालयमा ५ जना भन्दा बढी शिक्षक हुने गरी दरबन्दी थप नगर्ने । सो भन्दा माथि विद्यार्थी संख्या भएमा उपनियम(६.१) आधारमा दरबन्दी थप गर्ने ।
- ५ शिक्षक दरबन्दी थपघट हुँदा आधारभुत तह(१-५)मा शिक्षा-नियमावली अनुसार महिला शिक्षकको दरबन्दीमा महिला शिक्षक नै व्यवस्थापन हुने गरी दरबन्दी मिलान गर्ने ।

(ग) आधारभुत तह (कक्षा ६-८) सञ्चालन भएका सामुदायिक विद्यालयको सम्बन्धमा:

- १ कक्षा(१-८) सञ्चालन भएको विद्यालयको हकमा प्राथमिक तहका न्यूनतम ५ वटा दरबन्दी र कक्षा(६-८)को विद्यार्थी संख्या १०० भन्दा कम भए ३ जना सो भन्दा बढी १०१ देखि २०० सम्म विद्यार्थी भए ४ जना (अंग्रेजी-१, गणित/विज्ञान-१, नेपाली-१, सामाजिक-१) र विद्यार्थी संख्या र विषयगतको आधारमा शिक्षक थप गर्नु पर्दा उपनियम(६.१)का आधारमा दरबन्दी थप गर्ने ।

(घ) माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०) सञ्चालन भएका सामुदायिक विद्यालयको सम्बन्धमा:

१. कक्षा(१-१०) सञ्चालन भएका विद्यालयमा प्राथमिक तहका न्यूनतम ५ वटा दरबन्दी र निम्न माध्यमिक तहका न्यूनतम विषयगत ४ वटा दरबन्दी सहित माध्यमिक तहमा १८० जना भन्दा कम विद्यार्थी भएमा ४ शिक्षक दरबन्दी र १८१ देखि २३० जना विद्यार्थी भएमा न्यूनतम ५ जना (अंग्रेजी-१, विज्ञान-१, गणित-१, नेपाली-१, सामाजिक-१ गरी ५) माध्यमिक तहको शिक्षक दरबन्दी(दरबन्दी/राहत)कायम गर्ने । र २३१ भन्दा माथि भए विद्यार्थी संख्या र विषयगतको आधारमा शिक्षक थप गर्नु पर्दा उपनियम(६.१) आधारमा दरबन्दी थप गर्ने ।

(ङ) माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२) सञ्चालन भएका सामुदायिक विद्यालयको सम्बन्धमा:

१. माध्यमिक तह कक्षा(११-१२)का लागि शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा समायोजन उपलब्ध दरबन्दी तथा अनुदान कोटाको आधारमा गर्ने ।

(च) सञ्चालित कक्षा र न्यूनतम विद्यार्थी संख्याका आधारमा दरबन्दी कायम गर्दा बचत भएका दरबन्दी हाल विद्यार्थी संख्या सन्तोषजनक रहेका साथै सञ्चालित कक्षा अनुसार विद्यालयमा थप कायम गर्ने ।

राजम
प्राथमिक
कक्षा
गणित
विज्ञान
अंग्रेजी
नेपाली
सामाजिक
संस्कृत
महिला शिक्षक
शिक्षक

(छ) पुल दरबन्दी रहेका विद्यालयमा जुनसुकै कारणले पद रिक्त हुन आएमा पुल दरबन्दीमा शिक्षक व्यवस्थापन गर्न नदिने ।

(ज) सकेसम्म हाल मौजुदा दरबन्दी भएको विद्यालयबाट कटौतीमा परेको दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षकलाई अन्य विद्यार्थी संख्या बढी भएको विद्यालयमा पुल काजमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।

(झ) शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्रको पत्रानुसार यस नगरपालिकाको लागि कायम भएको दरबन्दी अनुसार थप हुनुपर्ने शिक्षक आएमा वा रिक्त दरबन्दी आएमा वा दरबन्दी अनुसार शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने निर्देशन सहित रकम प्राप्त भएपछि मात्र दरबन्दी मिलान कार्यलाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गर्ने ।

(ञ) प्राथमिक तहमा दरबन्दी मिलान गर्दा शिक्षक कटौती हुने तर नि मा/माध्यमिक तहमा कायम भएको दरबन्दी उपलब्ध गराउन नसकिने अवस्था रहेमा त्यस्ता विद्यालयबाट प्राथमिक तहका दरबन्दी र दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षक मिलान गरी अन्य विद्यालयमा पठाइने छैन । तर माथिल्लो तहमा दरबन्दी थप गर्नु पर्ने नभएमा शिक्षक व्यवस्थापन गर्न बाधा पर्ने छैन

(ट) यस कार्यविधि अनुसारको न्युनतम शिक्षक दरबन्दी संख्याभन्दा बढी शिक्षक कुनै विद्यालयमा भएमा कनिष्ठतार शिक्षा शाखा तथा विद्यालयको आवश्यकता लाई मध्यनजर गरि तहगत वा विषयगत रुपमा शिक्षक व्यवस्थापन हुने गरी दरबन्दी मिलान गरिनेछ ।

७. दरबन्दी मिलान पछि गर्ने शिक्षक व्यवस्थापन सम्बन्धमा:

७.१ उपर्युक्त बमोजिम दरबन्दी मिलान गर्दा बढी हुन आउने शिक्षक अनुदानकोटा(राहत)वा दरबन्दीलाई नगर शिक्षा समितिले पुल दरबन्दीमा राखी शिक्षक विद्यार्थी अनुपातका आधारमा अन्य विद्यालयमा खटाउँदा सबै भन्दा बढी विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई प्राथमिकता दिई शिक्षक कमी भएका विद्यालयहरूमा खटाउने ।

७.२ शिक्षक दरबन्दी कटौती गर्दा सर्वप्रथम राहत कोटामा रहेका कनिष्ठतम शिक्षक र विद्यालयमा नियुक्तिको कनिष्ठताको आधारमा अस्थायी र त्यसपछि स्थायी शिक्षकको दरबन्दी कटौती गरी पुल दरबन्दी कायम गर्ने ।

७.३ शिक्षा शाखाले नगर शिक्षा समितिको निर्णयानुसार विद्यालयको आवश्यकता, दरबन्दीको अवस्था र विद्यार्थी संख्या हेरी विद्यालयमा खटाउने र स्नातकोत्तर उत्तीर्ण शिक्षकलाई सकेसम्म मा वि(कक्षा ९-१२)सञ्चालित विद्यालयमा पठाउने व्यवस्था गर्ने।

७.४ दरबन्दी मिलान तथा समायोजनको कार्य गर्दा आधारभुत तह(कक्षा १-५)मा अधिक हुन आउने शिक्षक दरबन्दीलाई शैक्षिक योग्यता र विषय अनुसार सोही विद्यालयको आधारभुत तहमा(६-८) गणना गरी समायोजन गर्ने

शम्भु
पुल दरबन्दी
२३/६/२०
नगर शिक्षा समिति
२०७३
२०७३
२०७३
२०७३
२०७३
२०७३
२०७३

७.५ कुनै विद्यालयको आधारभुत तहमा बढी हुन आएका शिक्षक दरबन्दी आवश्यकतानुसार दरबन्दी नपुग भएका विद्यालयहरूमा मिलान एवम् समायोजन गर्ने ।

८. विद्यालयको प्रशासनिक (प्रधानाध्यापक) नेतृत्व व्यवस्थापन:

१ प्रत्येक विद्यालयको प्रधानाध्यापकको रूपमा कार्य सम्पादन गर्न एक जना सम्बन्धित तहमा योग्यता पुगेको स्थायी शिक्षक हुनेछ ।

२ विद्यालयका लागि नेतृत्व गर्ने व्यक्ती चयन गर्दा वरिष्ठता, प्राज्ञिक तवरले योग्य, प्रविधिमैत्री, नेतृत्व कौशल र समावेशीसहितका आधारमा गरिनेछ ।

३ विद्यालय सञ्चालन भएको तह अनुसारको स्थायी शिक्षक नभएको खण्डमा नगरपालिका भित्रका अन्य सामुदायिक विद्यालयका स्थायी शिक्षकबाट प्र अ व्यवस्थापन गरिनेछ । प्र अ ल्याइएको विद्यालयमा निज शिक्षकको प्रतिस्थापन अस्थायी, राहत वा नगर शिक्षकबाट गरिनेछ ।

४ विद्यालयको प्रशासनिक कार्यका लागि नेतृत्व गर्ने उद्देश्यले विद्यालयमा काजमा शिक्षक खटाउँदा सामान्यतया बरिष्ठतालाई (Seniority) आधार बनाइनेछ ।

५ नगर शिक्षा समितिको निर्णय अनुसार शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाले शिक्षकलाई विद्यालयमा निमित्त प्रधानाध्यापकका रूपमा काज खटाउन सक्नेछ ।

६ शिक्षा शाखाले प्रत्येक वर्ष शैक्षिक सत्रसुरु भएको महिनामा गुलरिया नगरपालिका भित्र सञ्चालित सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयका प्र अहरु संग नगर शिक्षा समितिले तोकिएको ढाँचामा कार्य सम्पादन सम्झौता गर्नेछ ।

७ कार्यसम्पादन सम्झौता अनुसारको कार्य गर्नु प्रत्येक विद्यालयका प्र अको जिम्मेवारी, उत्तरदयित्व र जवाफदेहिता हुने छ ।

८ कार्यसम्पादन सम्झौता अनुसारको जिम्मेवारी, उत्तरदयित्व जवाफदेहिता सन्तोषजनक नभएमा २ पटक सम्म कार्यसम्पादन बढाउन प्रोत्साहन गरिनेछ पटक पटक सम्झौता अनुसारको जिम्मेवारी पुरा नगरेको अवस्थामा शिक्षा शाखाले प्र अको जिम्मेवारी बाट मुक्त गरी अन्य विद्यालयमा सरुवा गर्न सक्नेछ ।

९ प्रधानाध्यापकको कार्यकाल एक विद्यालयमा ५ वर्षको हुनेछ ।

१०. माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तपनि प्र अ वा शिक्षकहरु समेतको कार्यसम्पादन सन्तोषजनक नभए वा शिक्षक आचार संहिता विरुद्ध काम गरेको पाइएमा शिक्षा शाखाले जुनसुकै बखत अन्य विद्यालयमा सरुवा गर्न वा प्रचलित ऐन नियमावली अनुसार कारबाही गर्न बाधा पर्नेछैन ।

९. विद्यालय गाभ्ने, कक्षा र तह व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था:

(Signatures and stamps)

(ग) कुनै विद्यालयमा देहायका विद्यार्थी संख्या कायम नरहेमा र भविष्यमा पनि उक्त विद्यार्थी संख्या पुग्ने पर्याप्त आधार नदेखिएमा

क्र.सं.	कक्षा	न्यूनतम विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	बालविकास केन्द्र	१०	
२	१-३	४०	
३	१-५	६०	
४	६-८	५५	
५	९-१०	४५	
६	११-१२	४०	

(ज) उपदफा(छ)मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि नगरपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका संस्थागत विद्यालयहरूले प्रचलित कानून अनुसार न्युनतम पूर्वाधार पूरा नगरेमा शिक्षा समितिले स्थलगत अनुगमन गरी नियमानुसार न्युनतम पूर्वाधार भएको नपरेमा शिक्षा शाखाको राय लिई गाभ्न वा बन्द गर्न सक्नेछ ।

गरी नियमानुसार न्युनतम पूर्वाधार भएको नपा/गा. शिक्षा शाखाको राय लिई गाभन वा बन्द गर्न सक्नेछ ।

१०. विविध

१. कार्यविधि संशोधन: यस कार्यविधिलाई आवश्यकता र औचित्यका आधारमा नगर कार्यपालिकाले संशोधन गर्न सक्नेछ ।

२. बचाव: यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुपूर्व भएका कार्यहरु यसै अनुसार भएको मानिने छ ।

(Handwritten signatures and marks)

4211482017